

Formandens mundtlige beretning til LAG Fanø-Vardes generalforsamling torsdag den 13. august 2020 i Jyske Bank Vardes lokaler.

Tingene går ikke altid som planlagt – og det kan med rette være overskriften for min beretning til denne generalforsamling. Oprindeligt skulle vi være mødtes den 28. april – til en generalforsamling uden de store armbevægelser, og med en overordnet dagsorden om at påbegynde nedlukningen af LAG Fanø-Varde og med intentionen om at benytte 2021, et år uden midler til uddeling, til afslutning af projekter og opstart af en ny aktionsgruppe.

Det var i hvert fald et af mine primære budskaber på generalforsamlingen på Fanø Krogaard sidste år. Siden er meget vand løbet i åen! Og en Coronakrise lagde sig i vejen for normaliteten og den almindelige fremskrivning. Corona-virussen og de deraf følgende restriktioner omkring at mødes i større forsamlinger gør, at vi først mødes til generalforsamling i dag – og en massiv indsats fra diverse lobbyister, især fra Landdistrikternes Fællesråd, som LAG Fanø-Varde i øvrigt har meldt sig ind i, har medvirket til, at 2021 ikke bliver det ”nedlukningsår”, som var stillet i udsigt, men i stedet et år, hvor der er tildelt penge til projekter, og hvor der således fortsat bliver mulighed for at holde gang i den lokale udvikling og de lokale ildsjæle, som til stadighed har gode ideer til udvikling af lokalsamfundene.

I LAG Fanø-Varde er vi glade over de ekstra penge til lokale projekter, men også vores mulighed for at sikre kontinuitet i foreningens arbejde i det kommende år. Og kontinuitet er nøgleordet for vores bestyrelse. På sidste års generalforsamling var der genvalg til alle de siddende bestyrelsesmedlemmer, så det har været en rutineret bestyrelse og derfor et år med god fremdrift.

Årets gang i bestyrelsen:

Ligesom der har været kontinuitet i bestyrelsen, har der også været stabilitet på koordinatorsiden, hvor der ikke er noget nyt under solen – hver kommune har sin koordinator til at hjælpe og vejlede de lokale ildsjæle gennem LAG systemet. Og lad

mig benytte lejligheden til at sige tak til Fanø og Varde Kommune for det gode samarbejde gennem det forgangne år.

Dog har vores forening siden sidste generalforsamling skiftet bank, og netop pga. dette skifte kan vi i dag sidde i Jyske Banks lokaler i Varde og afholde generalforsamling. Lad mig også her sige Jyske Bank en stor tak for samarbejdet.

Vi har haft fire bestyrelsesmøder i 2019, hvoraf to har været med indstilling af projekter til støtte.

Bestyrelsesmødet den 26. februar på Fanø Rådhus:

Årets første bestyrelsesmøde blev holdt på Fanø Rådhus. På mødet behandlede vi hele 18 ansøgninger, 11 ansøgninger fra Varde Kommune og 7 projekter fra Fanø.

1,6 mio. kr. var rammen for 2019 (= den årlige ramme samt tilbageløbsmidler), og bestyrelsen besluttede på mødet i februar at uddele 950.000 kr. til 9 projekter.

Følgende 9 projekter blev indstillet til endeligt tilsagn hos Erhvervsstyrelsen:

- Fanø Night & Stay, Nordby, som har til huse i en del af den tidligere søfartsskole, modtog 78.275 kr. til at foretage energiforbedrende tiltag på bygningen. Fanø Night & Stay er med til at øge overnatningsmulighederne for individuelle og større grupper, og de energibesparende foranstaltninger skal hjælpe til med at reducere driftsomkostningerne og dermed øge konkurrenceevnen.
- albus nimbus design, Nordby, modtog 50.000 kr. til at etablere et mødested, Værftet, med udskænkning af lokale drikkevarer og med muligheden for at spille diverse brætspil og se en fodboldkamp. Yderligere skal lokalet benyttes til design og fremstilling af unika møbler skabt af materialer fra de historiske huse, som renoveres på Fanø. Mødestedet etableres, hvor Fanøs sidste skibsværft lå.
- Sønderho Kro, Sønderho, fik tildelt 104.690 kr. til at renovere den eksisterende tilbygning til køkkenet for at opnå muligheden for hurtig omstilling og gennemgang til kroens køle-/fryserum. Målet med projektet er at gøre kroen bedre rustet til at styrke sine aktiviteter i lavsæsonen og derved at kunne fastholde arbejdskraft i denne periode.
- Rødgaard Camping I/S, Rindby, modtog 100.000 kr. til at investere i luksustelte til det såkaldte "glampingsegment". Rødgaard Camping oplever stor efterspørgsel

på overnatningsmuligheder og ønsker at blive de første på øen til at tilbyde en luksusudgave af overnatning i naturen, i luksuriøse glampingtelte. Projektet skal sikre fortsat udvikling af campingpladsen og har ligeledes til formål at øge antallet af arbejdspladser på øen.

- Contom ApS, Varde, modtog 240.400 kr. til etableringen af et mikrobryggeri med speciale i fadlagret øl. Tommy Jensen, som står bag projektet, satser på at producere specialøl og andre fermenterede drikke af lokale råvarer. Produktionsudstyret skal placeres på Enghavegaard på Ho Bugt vej, hvor der i forvejen foregår produktion af lokale fødevarer.
- Hesselhogaard, Starup, modtog 100.000 kr. til ombygning af en hestestald til værelsesudlejning og lokaler til klinik til Body SDS (kropsterapeutisk behandling). Gården ligger ved Holme Å og kyst til kyst stien, i et område hvor der ikke er mange muligheder for overnatning. I forlængelse af etableringen af overnatningsmuligheder er det tanken at indrette et formidlingsrum om naturen og kulturen i området.
- Pension Lærkelil, Skovlund, modtog ligeledes 100.000 kr. til opførelse af ferie/udlejningshytter i forbindelse med den bestående bed & breakfast. Pension Lærkelil oplever stor efterspørgsel på overnatningsmuligheder fra både turister og håndværkere, hvorfor de vil etablere 2 feriehytter i rolige og naturskønne omgivelser.
- Liv i Lunde ApS, Lunde, ønsker at forbedre rammevilkårene for landsbyklyngen Lunde-Lydum-Kvong ved at styrke købmandsforretningen i Lunde. Købmandsbutikken er den eneste tilbageværende i området og skal dermed både sikre indkøbsmuligheder i området og fungere som et fælles mødested. Liv i Lunde ApS modtog 75.000 kr. fra LAG Fanø-Varde.
- Outrup Speedway Club, Outrup, har oplevet stor succes på det sportslige område og ønsker nu at udskifte og udvide utidssvarende servicefaciliteter for at kunne tiltrække stadig flere brugere og gæster. Klubben modtog 100.000 kr. til en ny servicebygning med kiosk, toiletter, handicapvenlige toiletforhold og adgangsvej.

Til orientering kan jeg fortælle, at 6 af projekterne er allerede gennemført, og projektholderne er enten i gang med deres slutafrapportering eller afventer udbetaling af tilsagnsbeløbene. 1 projekt (Pension Lærkelil) er blevet droppet, og pengene er blevet tildelt andre projekter.

Bestyrelsesmødet den 11. marts på Billum Kro i Billum:

Dette møde begyndte med en besigtigelsestur for bestyrelsen til et par lokale projekter i den vestlige del af Varde Kommune, først erhvervsprojektet Junglesfun i Oksbøl. Iværksætter Michael Lauridsen viste sit indendørs klatreanlæg frem.

Efterfølgende besøgte vi Enghavegaard og Martin Hansen, som også er til stede i aften og som senere vil fortælle om sit LAG projekt med etableringen af et jordkammer i sin virksomhed Enghavegaard ved Billum.

Begge projekter er gode eksempler på erhvervsprojekter, som aktivt kan gøre en forskel i den del af LAG Fanø-Vardes område, hvor turismen spiller en væsentlig rolle i lokalsamfundet.

Den 25. september lagde Næsbjerghus lokaler til bestyrelsesmøde med uddeling af projektmidler.

Denne gang skulle årets anden og sidste runde af ansøgninger behandles. Der var indkommet 11 ansøgninger. Der var ansøgt om dobbelt så mange penge, som bestyrelsen havde til uddeling, hvorfor der som altid skulle prioriteres hårdt. Det var glædeligt, at runden bød på 2 projekter, der fokuserede på at afprøve nye erhvervsmæssige samarbejdsformer – noget som bestyrelsen havde efterspurgt, men ikke tidligere havde haft til vurdering. Begge projekter nød fremme.

På Fanø er der blevet dannet et erhvervssamarbejde med det formål at udbrede kendskabet til øens mange specialvarer. Specifikt fik projektet 100.000 kr. til en fysisk præsentation af Fanø produkter i en bod i Tivolis julemarked i København og til oprettelsen af en webshop til salg af specialprodukterne.

I Varde Kommune fik en gruppe af kvindelige iværksættere, som ikke hver især har størrelsen til at drive en selvstændig butik til salg af deres lokale produkter, 87.500 kr. til at styrke deres samarbejde, udvikle deres koncept og markedsføre det.

Yderligere blev 5 erhvervsprojekter indstillet til tilsagn:

- Virksomheden Bjerreplus ApS, Varde, som beskæftiger sig med udvikling og produktion af maskiner til industrien, fik 150.000 kr. til at færdiggøre og fremme

salget af en ny type pressesnegl til den voksende biogasindustri. Virksomhedens fokus på maskiner indenfor klima- og miljøteknologi faldt i bestyrelsens smag.

- Firmaet Nielsencom.dk, Oksbøl, arbejder med at skabe unikke oplevelser i naturen og fik tildelt 104.000 kr. til skabe lettere adgang til naturområder med en speciel form for el-cykel, E Fat Bikes.
- Virksomheden Mikkla sælger baby- og børnelegetøj i gårdbutikken mellem Varde og Roust og via webshop, og firmaet ønskede at udvide sortimentet med personliggjorte varer produceret på en laser graveringsmaskine. Mikkla fik tilsagn om 150.000 kr. til indkøb af en specialiseret graveringsmaskine.
- Fanø Bryghus ønskede at udvide deres sæson og fik 213.000 kr. til udvidelse af deres gærtankkapacitet med indkøbet af 3 ekstra tanke.
- BL Motorservice i Starup stod overfor en udvidelse af værkstedet for at minimere sæsonudsvingene og sikre en mere stabil drift. Projektet skulle sikre helårsarbejdspladser, når der med udvidelsen blev plads til at klargøre maskiner i vinterhalvåret. BL Motorservice fik 150.000 kr. til projektet.

I alt blev 995.000 kr. uddelt i runden.

Strategi/evalueringmøde den 13. november på Fanø Bryghus:

Vanen tro blev årets sidste bestyrelsesmøde brugt til at vurdere den lokale aktionsgruppes udviklingsstrategi og ligeledes evaluere årets uddelinger. 2019 viste en overvægt af jobskabende erhvervsprojekter, 2 samarbejdsprojekter og kun få almennyttige foreningsprojekter. Vi drøftede, at kompleksiteten i at søge om LAG midler samt det relativt store minimumsbeløb på 100.000 kr. for at kunne ansøge, kan være årsager til, at foreninger afstår fra at søge. Argumenterne er videregivet til Erhvervsstyrelsen, som er talerøret i forhold til den kommende programperiodes udformning. Fra LAG Fanø-Vardes side håber vi på en forenkling for en ny programperiode, og dette både for projektholdere og for de lokale aktionsgrupper.

På samme møde blev bestyrelsen orienteret om, at de lokale aktionsgrupper var blevet tildelt ekstra midler til uddeling i 2020. Erhvervsminister Simon Kollerup sendte 30 mio. kr. til LAG'erne (det var en tilbagerulning af den besparelse, som den tidligere regering indførte med landbrugspakken pr. 1.1.2017). Pengene var øremærket til projekter, som

fremmer bæredygtig udvikling og grøn omstilling og for LAG Fanø-Vardes vedkommende betød det en ekstrabevilling på 760.000 kr.

Denne ekstra bevilling til fremme af den grønne omstilling fik mig til at lægge op til en drøftelse på et af de kommende bestyrelsesmøder i LAG Fanø-Varde omkring kriterierne for uddeling af grønne midler. Min frygt er, at alle grønne LAG-midler fremadrettet vil komme til at gå til udskiftning af vinduer m.m., såkaldte klimaskærme. Grønne LAG-projekter skulle gerne være mere ambitiøse.

LAG'en lukker ned!

Så kategorisk var min udmelding på sidste års generalforsamling – og siden er der, som tidligere nævnt, løbet meget vand i åen.

EU-kommissionen har meldt ud, at LAG-ordningen forventes at have mulighed for at have et overgangsår i 2021, før den nye periode starter op den 1. januar 2022. Rammerne og økonomien for overgangsåret afventer godkendelse af en overgangsforordning i EU og en dansk politisk beslutning.

Udkastet lægger op til, at LAG-ordningen fortsætter i 2021 under de regler, der gælder for den nuværende periode men med midler fra den kommende programperiode og eventuelle overskydende midler fra den nuværende programperiode.

Derudover lægger udkastet op til, at man vil kunne starte processen med opstart af nye aktionsgrupper og udarbejdelse af udviklingsstrategier op i løbet af 2021 sideløbende med fortsættelsen af LAG'erne fra programperioden 2014-2020.

Overgangsforordningen forventes godkendt i EU i løbet af sommeren.

Straks godkendelserne er på plads vil LAG Fanø-Varde fastsætte ansøgningsfrister for 2021 og iværksætte planlægningen af en ny aktionsgruppe. Den store ubekendte i denne proces er økonomien i en ny LAG ordning. Meget tyder på færre penge fra EU, men modsat er den nuværende erhvervsminister Simon Kollerup en varm fortaler for LAG ordningen, hvilket kan tale for statslig medfinansiering af ordningen.

Jeg vil ikke begive mig ud i at spå om økonomien for den kommende periode. Jeg vil heller ikke lægge hovedet på blokken og love, at den kommende LAG ordning bliver

væsentlig lettet for administration og bureaukrati – men jeg **HÅBER** og vil gøre min indflydelse gældende, hvor jeg kan!

Med disse ord vil jeg takke bestyrelsen for et godt samarbejde og for et veludført arbejde for LAG Fanø-Varde. Samtidig vil jeg takke koordinatorene, Jakob og Lisbeth, for deres engagement og arbejdsindsats i det forløbne år.

Jeg overlader beretningen til generalforsamlingens drøftelse og godkendelse.